

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

Vår dato:

20.06.2019

Vår ref:

2019/7934

Deres dato:

20.06.2019

Deres ref:

Verdal kommune

Postboks 24

7651 VERDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Marte Synnøve Lilleeng,

Svar på søknad om tillatelse til skadefelling av ulv - Verdal kommune

Verdal kommune fikk onsdag 19. juni kl. 17:50 tillatelse til skadefelling av 1 ulv i deler av Verdal, Meråker, Levanger og Stjørdal kommuner som avgrenses av Helgåa i nord, Riksgrensen i øst, E14 i sør og E6 i vest. Bakgrunnen for søknaden var funn av 1 lam dokumentert drept av ulv og 1 lam dødelig skadet av ulv i området Tverrvola i Verdal kommune 19. juni, samt 5 sau dokumentert eller antatt sikkert tatt av ulv i nærliggende område i perioden 9. - 15. juni. Den pågående skadesituasjon med kadaverfunn dokumentert og antatt tatt av ulv, skadepotensialet knyttet til ulv i området, områdets status som utenfor forvaltningsområdet for ulv og at beitedyr skal ha prioritet foran ulv legges til grunn for beslutningen. Tillatelsen ble formidlet muntlig til Verdal kommune √/Inga Stamnes onsdag 19. juni kl. 17:50, og dette er en skriftlig bekreftelse på muntlig gitt tillatelse. Fellingstillatelsen varer frem til torsdag 27. juni kl. 12.00, eller avsluttes før når det eventuelt er felt ulv. Vedtaket kan påklages innen 3 uker.

Bakgrunn

De første skadene til ulv i området ble dokumentert i Storstyggdalen i Meråker 10. juni der kadaver av 1 lam og 1 søye ble funnet. Den 13.juni ble ytterligere 2 kadaver funnet innen 2 km radius fra de første kadavrene. Antatt skadedato er 9.juni. Den 15.juni ble 1 kadaver funnet i Juldalen, Verdal, ca. 27 km nordøst for de første funnene. Den 19. juni ble to kadavre funnet ved Tverrvola, Verdal, med skadedato 18.juni. Alle disse har dokumentert eller antatt sikkert ulv som skadevolder. Det er disse skadene som er lagt til grunn i behandlingen av denne saken. I tillegg er det funnet kadaver av 1 søye med skadedato mellom 8. og 13. juni, som er dokumentert tatt av ukjent fredet rovvilt i Juldalen, Verdal. Etter at søknaden ble behandlet er det funnet ytterligere seks kadaver dokumentert tatt av ulv i Meråker kommune, med skadedato fra 18.-19.juni. Disse kadavrene er funnet omtrent 18 km fra funnene i Tverrvola, og 6 km fra funnene i Storstyggdalen, målt i luftlinje.

Søknad

Fylkesmannen fikk telefon fra Verdal kommune √/Inga Stamnes onsdag 19. juni kl. 17:10 der kommunen søkte om skadefellingstillatelse på en ulv med bakgrunn i funn av kadaver og skadet lam samme morgen, samt funn i dagene forut.

Verdal kommune v/Stamnes har i ettertid sendt inn skriftlig søknad om skadefellingstillatelse på en ulv i e-post datert torsdag 20. juni kl. 08:41. I søknaden vises det til muntlig søknad fra Verdal kommune v/Stamnes, samt funn av seks nye kadaver dokumentert tatt av ulv i Meråker.

Søknaden ble begrunnet med tap av beitedyr til ulv, stort potensiale for fremtidig skade med mye beitedyr i området, og at det fremdeles er tidlig i beitesesongen. Ønsket fellingsområde spenner mellom elva Helgaa i nord, Riksgrensen i øst, E14 i sør og E6 i vest.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av ulv

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

"Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak"*

Rovviltnemnda i region 6 har i brev av 28. mai 2019 fattet vedtak om kvote for betingede skadefellingstillatelser på gaupe, jerv og ulv 2018/2019. I dette vedtaket gir nemnda 3 betingede skadefellingstillatelser på ulv til region 6 for perioden 1. juni 2019 til og med 15. februar 2020. Det står i vedtaket spesifikt om ulv:

«Streifdyr av ulv kan forekomme. Om det blir registrert skader av ulv, og faren for nye skader er stor, bør fylkesmennene ha muligheten til å tillate skadefelling. De svensk-norske retningslinjene for forvaltning av genetisk verdifulle ulver skal følges.»

Ved tidspunkt for iverksetting av fellingstillatelse er det ikke felt ulv på skadefelling i region 6, og gjenværende skadefellingskvote er dermed 3 ulver.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak

etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Rovviltnemnda i region 6 i vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv, jf. brev datert 28. mai 2019. Rovdata publiserte en foreløpig statusrapport for ulv i Norge 30. april 2019. Rapporten viser til at det i perioden 1. oktober 2018- 31. mars 2019 er dokumentert totalt 103- 106 ulver i Norge, og per 31. mars var det i Sverige påvist 300 individer. Minst 64- 66 av ulvene har helnorsk tilhold og 39-40 individer hadde tilhold på begge sider av riksgrensen. Etter fratrekk av de ulvene som er kjent avlivet, er det vinteren 2018/2019 påvist 86-89 ulver med helnorsk tilhold eller med tilhold i grenserevir. Det er påvist yngling av ulv i 5 helnorske og 6 grenserevir vinteren 2018/2019. Etter deling mellom Norge og Sverige er foreløpig bestandsstatus for Norge 8 ynglinger, og bestandsmålet er således oppnådd.

Døde ulver i løpet av overvåkingsperioden 1. oktober 2018 til og med 31. mars 2019 trekkes fra disse tallene. Etter 1. oktober er det registrert 17 døde ulver i Norge. Av de døde ulvene i Norge kom 1 fra grenserevir. Siste kjente felling av ulv i region 6 skjedde i Melhus kommune den 19. januar 2019 på lisensfelling. Det ble før det felt en ulv i nødverge i Lierne kommune oktober 2016, i en ulv i 2014 og to ulver i 2013 på skadefelling i region 6. Fylkesmannen i Trøndelag anser at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt. Førre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor av førre-var-prinsippet jf. § 9 kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2019 er det registrert en avgang på 10 ulv i Norge. En eventuell felling av ulv vil være innenfor rammen av kvoten fastsatt av rovviltnemnda den 28. mai 2019, slik at den samlede belastningen ikke vil øke. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og dødelighet hos ulv, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på ulvebestanden. Vedtaket omhandler iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 ulv utenfor forvaltningsområdet for ulv, hvor det årlig foregår lisensfelling av ulv. I og med at den samlede belastningen er vurdert ved fastsettelse av kvote, jf. nemndas vedtak datert 1. juni d.å., tillegges naturmangfoldloven § 10 mindre vekt i denne saken.

Vedtaket gjelder iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 ulv i de deler av Verdal, Meråker, Stjørdal og Levanger kommuner som ligger innenfor følgende avgrensing: Elva Helgåa i nord, riksgrensen i øst, E14 i sør og E6 i vest, og Fylkesmannen anser ikke §§ 11 og 12 som relevant i denne saken. For å unngå skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike metoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater.

Det ble i 2012 utarbeidet felles retningslinjer mellom daværende Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Naturvårdsverket i Sverige, for på best mulig måte kunne ivareta de genetisk verdifulle individene av ulv fra øst/nordlig utbredelse. Disse individene kan være av stor

betydning for det genetiske mangfoldet i den sørsandinaviske ulvebestanden. Retningslinjene sier blant annet

«...at genetisk status for skadegjørende individ skal tillegges betydelig vekt ved vurdering om det skal gis tillatelse til felling eller ikke. Imidlertid er dette ikke til hinder for felling hvis de samlede kriteriene for felling ellers er oppfylt og der andre tiltak er vurdert. Det kan ikke forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ i populasjonene kan identifiseres til enhver tid, for eksempel ved akutte skader på sau og tamrein på sommeren, eller i områder uten snødekke. Skadegjørende individ bør likevel, så langt det er mulig, identifiseres for i størst mulig grad å fastslå genetisk status.»

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Området hvor kadaverfunnene er gjort ligger ved Tverrvola og Juldalen i Verdal og Langen/Fjergen i Meråker. Det er flere foretak som slipper sau i disse og tilgrensende områder. I Verdal slippes mye sau på utmarksbeite i området fordelt på beitelagene Juldal og Kverndal beitelag (ca. 4600 sau og lam), Sørfjella beitelag (ca. 1700), i tillegg grenser Frol og Kråka beitelag mot området (hhv 3200 og 350 sau). I Meråker slippes 5300 sau og lam på beite hvorav ca. 2000 av og disse antas å bruke områder nord for E14. Hele det omsøkte området er reinbeiteområde for Gasken-Laante sijte (Feren reinbeitedistrikt), med stort potensiale for skader også etter at sau er sanket. Det aktuelle området har derfor svært stor betydning som beitemark. Det kan se ut som på skadenes omfang og utvikling at vi har hatt en økning av skader forvoldt av ulv nå tidlig i sesongen. Dette, sammen med et stort antall sau på utmarksbeite, utgjør et betydelig potensial for fremtidige skader frem mot sankingen. Enkeltbesetninger i beitelagene i Frol og Sørfjella beitelag har søkt og fått tilskudd til intensivt tilsyn.

Hele region 6 ligger i sin helhet utenfor vedtatt forvaltningsområde for ulv. Fylkesmannen har ikke kunnskap om at det er påvist genetisk viktige individer av ulv i dette området eller tilgrensende områder på nåværende tidspunkt. SNO har samlet inn biologisk materiale som er innsendt for DNA-analyse.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for fredet rovvilt skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for ulv er nådd i region 4 og 5. I region 6 er det ikke mål om ynglende bestand av ulv, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse er lav.

Fylkesmannens konklusjon

En skadefellingstillatelse har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Ved tidspunkt for søknad var det funnet 13 sau/lam antatt drept og skadet av ulv i Verdal og Meråker kommuner de siste 9 dager, de siste seks funnet etter at søknad om skadefelling ble sendt inn. Dette sannsynliggjør at skadevolder fremdeles er i området og at muligheten til et effektivt fellingsforsøk er tilstede. Det er ikke bestandsmål for ulv i region 6, men det hender at streifulv forekommer i regionen. Etter en

vurdering av rovviltforliket av 2011, den geografiske differensieringen i rovviltneemndas forvaltningsplan for region 6, skadesituasjonen ved søknadstidspunktet og skadepotensialet knyttet til skadevolder, samt brev fra KLD om tydeligere soneforvaltning anser Fylkesmannen det som riktig å iverksette skadefellingstillatelse på en ulv i de deler av Verdal, Meråker, Stjørdal og Levanger kommuner som ligger innenfor følgende avgrensing: Elva Helgåa i nord, riksgrensen i øst, E14 i sør og E6 i vest.

Fylkesmannen har fått henvendelse fra Verdal kommune om ønske om bruk av løs på drevet halsende hund i skadefellingsforsøket. Fylkesmannen ga tilbakemelding om at før vi kan behandle en slik søknad må kommunen innhente samtykke til bruk av slik hund fra samtlige sauebeitelag og reinbeitedistrikt.

Fylkesmannens vedtak etter viltloven

Fylkesmannen gir, med hjemmel i viltlovens § 21 tillatelse til bruk av helikopter i tråd med viltlovens § 21, bokstav c som sier følgende:

- c) å bruke luftfartøy eller motorkjøretøy utenfor vei til lokalisering av vilt.
- Herunder menes transport med helikopter til utplassering av fellingspersonell.
- Tillatelsen er gyldig i samme periode som skadefellingstillatelsen er gitt for.

Fylkesmannen presiserer at det ikke er anledning til å løse skudd på eller over offentlig vei eller jernbane, ei heller å løsne skudd fra helikopteret eller annet motorkjøretøy. Det presiseres videre at bruk av helikopter krever dispensasjon fra kommunen jf. motorferdselsregelverket.

Fylkesmannens vedtak (skadefellingstillatelse på ulv):

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9 har Fylkesmannen i Trøndelag fattet følgende vedtak:

Verdal kommune gis skadefellingstillatelse på en ulv i deler av Verdal, Meråker, Stjørdal og Levanger kommuner. Tillatelsen ble formidlet muntlig til Verdal kommune ^v/Stamnes onsdag den 19. juni kl. 17:40.

Følgende forutsetninger er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingstillatelsen gjelder fra onsdag 19. juni 2019 kl. 17:40 til torsdag 27. juni 2019 kl. 12.00, eller frem til ulv er felt. Behovet for en eventuell forlengelse vil bli vurdert av Fylkesmannen i samråd med kommunen ved tillatelsens utløp.
2. Skadefellingstillatelsen gjelder i de deler av Verdal, Meråker, Stjørdal og Levanger kommuner som ligger innenfor følgende avgrensing: Elva Helgåa i nord, riksgrensen i øst, E14 i sør og E6 i vest. Fellingsforsøket skal rettes mot områdene hvor skader sist er dokumentert.
3. Dersom fellingslaget finner ekskrement eller hår som antas å stamme fra ulv, skal disse umiddelbart leveres til rovviltkontakt i SNO for videre innsending til Rovdata.
4. Skadefellingstillatelsen gis til Verdal kommune. Verdal kommune har oppnevnt Stein Sagvold til fellingsleder og kommunen har ansvaret for å koordinere fellingsforsøket med nabokommunene. Alle som deltar i fellingslaget skal gjøres kjent med dette brevets innhold. Sammensetningen av fellingslaget skal meddeles Fylkesmannen i Trøndelag så raskt som mulig.

5. Deltakere i kommunale/interkommunale fellingslag skal få kompensasjon for gjennomføring av skadefellingsforsøket, jf. rovvilt forskriften § 9 a. Kommunen/fellingsleder må sørge for at deltakere i fellingslaget fører timelister, kjørebok og dokumenterer eventuelle andre utgifter som ønskes refundert. Deltakerne må ha løst lisens for å være berettiget kompensasjon. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Søknaden om godtgjøring sendes inn til Fylkesmannen umiddelbart etter endt fellingsforsøk, og senest innen 1. oktober 2019.
6. Budsjettramme for fellingsforsøket settes til inntil kr 72 000,-. Eventuelle påløpte kostnader kommer i tillegg, oppad begrenset til kr 30 000,- pr. fellingsforsøk (jf. rovviltforskriften § 9 tredje ledd). Dekking av feriepenger og arbeidsgiveravgift kommer også i tillegg, jf. opplysninger i brev om betinget skadefelling på bjørn og gaupe fra Miljødirektoratet 1. juni d.å.
7. Fellingsleder bes om å utarbeide en fellingslogg som sendes Fylkesmannen etter fellingstillatelsens utløp. Fellingsloggen skal inneholde oversikt over ressursbruk (antall timer/personer), i tillegg til en kort beskrivelse av hvordan fellingsforsøket ble gjennomført. Dette bør oversendes Fylkesmannen så fort fellingsforsøket er avsluttet.
8. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.
9. Ved felling av ulv skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, og de som deltar i fellingslaget skal ha avlagt skyteprøven for storviltjakt.
10. Felling eller forsøk på felling av ulv skal omgående meldes til Fylkesmannen i Trøndelag (rovvilttelefon 930 60 221). Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for fellingen, og fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen krever det.
11. Den/de som sårer ulv under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det en kan for å få avlivet ulven. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet.
12. Ulv som blir felt på denne tillatelsen er Viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt ulv uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved fellingen som kan medføre politietterforskning, er fellingslagets leder ansvarlig for at felt ulv ivaretas og håndteres etter instruks for ivaretagelse av døde rovdyr (<http://nidaros.nina.no>). Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Fylkesmannen og politiet skal da underrettes snarest.
13. Dersom det er ønskelig å bruke løs hund i forbindelse med jakta må kommunen gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven. Kommunen må da samtidig dispensere fra båndtvangsbestemmelsene også i hensyn til tamrein og bufe i hundeloven.
14. Fylkesmannen i Trøndelag kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Marte Synnøve Lilleeng
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Meråker kommune	Rådhuset	7530	MERÅKER
Levanger kommune	Postboks 130	7601	LEVANGER
Statens naturoppsyn Inge Hafstad	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM
Stjørdal kommune	Postboks 133 / 134	7501	STJØRDAL